

Biodiversiteit/Natuurlijk evenwicht

Ecologisch maaibeheer bermen en sloten

Bermen

- Vanaf 1989 ingezet op ecologisch beheer
- In 2013 nieuw beleidsplan bermen en sloten – verdere extensivering maaibeheer
- Rondom bomen/zomereiken wordt niet bijgemaaid (alleen rondom obstakels)
- Op alle bermen wordt een beheer van extensief maaien en afvoeren toegepast of mogen struwelen en houtsingels ontstaan

- Totaal oppervlak berm in maaibeheer: 105 ha
 - Gras-kruidenterm (2x per jaar maaien en afvoeren) - 9 ha
 - Gras-kruidenterm (1x per jaar maaien en afvoeren) - 24 ha
 - Ruigtekruidenterm (1x per 2 jaar maaien en afvoeren)- 60 ha
 - Struweelterm (1x per ca. 5 jaar maaien en afvoeren) - 12 ha
 - Overig is houtsingel (areaal niet volledig in beeld)

Sloten

- In 2013 nieuw beleidsplan bermen en sloten – verdere extensivering maaibeheer
- Op alle sloten wordt een beheer van extensief maaien en afvoeren toegepast of mogen struwelen en houtsingels ontstaan

- Bermsloot nat/schouwsloot - 49 km (1x per jaar maaien en afvoeren)
- Bermsloot periodiek nat - 112 km (1x per twee jaar maaien en afvoeren)
- Struweelsloot - 37 km (1x per vijf jaar maaien en afvoeren)
- Overig is houtsingel (areaal niet volledig in beeld)

Acties:

- Terugnemen in (agrarisch) gebruik genomen gronden (aanplant houtsingels/aanplant bomen/inzaaien bloemrijk grasland);
- Verdere ontwikkeling ecologisch maaibeheer (van maaizuigcombinatie naar maaien en ruimen in aparte werkgang);
- Inzaaien inheemse en autochtone kruidenmengsels na werkzaamheden in de berm (als standaard maatregel opnemen na bijvoorbeeld roven afladen berm);
- ..
- ..

Bloemrijk grasland/Ecologisch maaibeheer

- Bloemrijk grasland wordt toegepast op brede groenstroken, wadi's en natuurterreintjes.
- Zowel binnen als buiten de bebouwde kom.
- Bestek ecologisch maaibeheer en begrazingsbeheer.
- Goedkope vorm van openbaar groen / areaal neemt afgelopen jaren toe door toepassing binnen projecten.
- Ruim 25 ha bloemrijk grasland op ca. 90 locaties (excl. EVZ's, bermen en natuurgebieden).

Acties:

- Omvormen gazons naar bloemrijk grasland (in combinatie met bloembollenmengsels). Dit kan mogelijk worden aangeboden aan buurten die in het kader van de actie buurkracht werken aan duurzaamheid in de wijk?
- Braakliggende percelen (bouwkavels) inzetten als tijdelijke natuur (zodanig ontheffing tijdelijke natuur). Beheren als bloemrijk grasland of als natuurakker via St. Groene Heerlijkheid.
- ...

Gazonbeheer

- Met de nieuwe aanbesteding van het maaibeheer is naast het reguliere gazonbeheer op beeldkwaliteit B een beheervorm 6x per jaar maaien opgenomen. Daar waar mogelijk is deze beheervorm toegepast. Hierdoor krijgen verschillende kruiden de kans om tot bloei en zaadzetting te komen.

Acties:

- Vergroten areaal extensief beheerd gazon.
- Omvormen naar bloemrijk grasland
- Aanplant bloembollen

Boombeheer, verhogen diversiteit

- Bij het vervangen van bomen is ingezet op het verhogen van de variatie aan soorten. Uitgangspunt in het buitengebied is de toepassing van inheemse en gebiedseigen soorten. Ook hoogstamfruitbomen worden op daarvoor geschikte locaties toegepast. Binnen de kom worden ook uitheemse soorten en variëteiten toegepast.

Acties:

- Behoud stamschot (stamschot verwijderen zo extensief mogelijk uitvoeren)
- Behoud stamdelen (staand dood hout) bij de kap van bomen;
- Behoud/aanplant klimplanten (hedera/kamperfoelie);
- Intensiever inzetten op herplant na kap. Uitgangspunt is altijd geweest dat we voor iedere gekapte boom minimaal een boom herplanten. Wanneer dit niet op dezelfde locatie kan is herplant op andere locaties mogelijk (budget herplant).
- Herplant op locaties cultuurhistorisch lanen met zomereiken. Herplant overige locaties met andere soorten.
- Regelgeving publieke bomen. Met de huidige bomenverordening zijn publieke bomen gedefinieerd als gemeentebomen. Hierdoor is geen omgevingsvergunning meer nodig voor de kap van bomen in eigendom van o.a. provincie en waterschap en is de mogelijkheid in het sturen in het behoud van bomen en het uitvoeren van herplant na kap door deze organisaties weggeven. Met name op gronden in eigendom van waterschap Aa en Maas liggen nog vele mogelijkheden om nieuwe bomen aan te planten en daarmee de biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit te verhogen (met het project toekomstbestendig beheer verdwijnen nu juist bomen).
- Behoud organische stof – afvoer blad. Bij het onderhoud van de openbare ruimte wordt zeer veel organische stof afgevoerd naar de gemeentelijke compostering. Met name in de bladvalperiode is dit zichtbaar. Het laten liggen van blad daar

waar het kan en het ruimen daar waar het moet zou bij kunnen dragen aan het behoud van biodiversiteit, een gezond bodemleven en het tegengaan van verdroging. We zouden kunnen zoeken naar mogelijkheden om blad in de openbare ruimte te laten liggen, te verkleinen en/of compost terug te brengen op gazons en groenvakken.

Stika

Binnen het Stika zitten verschillende aanleg- en beheerpakketen waarmee particuliere grondeigenaars kleine landschapselementen aan kunnen leggen en kunnen onderhouden.

Acties:

- Inzichtelijk maken gerealiseerde/lopende projecten;
- Overleg met Martien Vinken (Landschap coördinator) over gerichte actie op overlastlocaties EPR;
- Beschikbaar stellen speciaalmengsels tbv processierupsbestrijding;
- Samenwerking zoeken met Stichting Groene Heerlijkheid voor inrichting en onderhoud van akkerranden langs overlastlocaties;
- Evt. uitbreiden financiële middelen?
- Deelnemen aan bijv. project Erven Plus
- ...

Groennorm/klimaatadaptatie/Operatie Steenbreek/Nederland
Zoemt/Onweerstaanbaar Gemert-Bakel

Verschillende acties met als doel om te komen tot (behoud van) vergroening van de openbare ruimte. Dit tbv biodiversiteit, waterberging, e.d. We zullen hierbij een keuze moeten maken in het communicatietraject, bij welke actie sluiten we aan? Waar willen we ons als gemeente mee profileren?

Aandachtspunt hierbij is het zorgen voor voldoende beheerbudget...

Acties

- Aanplant vaste plantenborders met bewoners (voorbeelden, Cortenbachstraat, Peperbus, Teutonenhof, aanvraag Vroonhof,...)
- In het verleden heeft de gemeente Gemert-Bakel bloembollenprojecten georganiseerd waarbij bewonersgroepen aan de slag gingen met de aanplant van bollen in hun buurt.
- De aanplant van verwilderingsbollen in combinatie met het inzaaien van bloemrijk grasland en het beheren van deze terreinen als zodanig zou kunnen worden aangeboden aan bewonersinitiatieven zoals Buurkracht.
- Bij eigen projecten (bijvoorbeeld Prinat) worden ook bloembollenmengsels toegepast
- Gekozen zou kunnen worden om op geschikte locaties machinaal bollen te planten (snel resultaat en prima in te passen in het reguliere beheer).

Nestkasten/vleermuiskasten/insectenhotels

Het aanbrengen van nestkasten, vleermuiskasten en insectenhôtels levert een bijdrage aan de leef- en voortplantingsmogelijkheden voor deze diersoorten. Bij eerdere projecten is de ervaring dat deze kasten snel bewoont zijn/gebruikt worden.

In het verleden zijn al diverse projecten uitgevoerd/gerealiseerd in samenwerking met vrijwilligersgroepen, zoals; gierzwaluwenproject, zwaluwentillen, huismussenproject, plaatsen bijenhôtels en muizenruiters, aanleg oeverzwaluwenwanden, enz. Deels kunnen deze voorzieningen kunstmatig worden aangebracht (kasten/hôtels), deels door het gebruik/laten liggen van natuurlijke materialen (behoud stammen bij kap, stapelen snoeihout op rillen, plaatsen boomstobben).

Acties

➤ Nestkasten vogels

In samenwerking met de vogelwerkgroepen Gemert en Bakel, Boerenbondsmuseum, Commanderie College, Natuurmonumenten, Huisman B.V. en Stichting Ons Landschap is een nieuw nestkastenproject opgestart. Huisman B.V. heeft planken beschikbaar gesteld, natuurmonumenten heeft in bosgebied De Stippelberg planken gezaagd en het Boerenbondsmuseum heeft planken gezaagd voor dit project. Leerlingen van het Commanderie College maken hier nestkastjes van (open dag 29 nov) en zagen bouwpakketten voor nestkastjes die door de verschillende vrijwilligersgroepen in elkaar worden gezet. Deze nestkasten kunnen worden opgehangen op overlastlocaties EPR.

- Communicatie
- Locaties waar we nestkasten gaan hangen

- Het maken van vleermuiskasten is mogelijk een vervolg op het nestkastenproject. Mogelijk kunnen we alvast een voorraad kasten kopen om op korte termijn op te hangen.
- Ook in eigen projecten zouden voorzieningen kunnen worden toegepast. O.a. in gemeentelijke gebouwen (natuurinclusief bouwen)
- Bij projecten zouden dit soort voorzieningen ook in de openbare ruimte kunnen worden aangebracht.
- Op overlastlocaties EPR (eikenlanen) zouden stapels stamhout/snoeihout kunnen worden aangebracht in de wegberm als leef- en overwinteringsplaatsen voor natuurlijke vijanden van EPR en ter verhoging van de biodiversiteit in het algemeen.

Uitzetten natuurlijke vijanden

Het uitzetten van natuurlijke vijanden voor de EPR behoort tot de mogelijkheden. Daarbij zal wel voldoende biotoop aanwezig moeten zijn om deze natuurlijke vijanden ook voor de omgeving te kunnen behouden.

Natuurlijke vijanden komen over het algemeen zelf wanneer de levensvoorwaarden voor deze soorten aanwezig zijn. Het behoud van natuurlijke vijanden zou dan ook de eerste prioriteit moeten hebben (dit staat in veel gevallen haaks op spuiten en/of wegzuigen EPR).

Stichting De Groene Heerlijkheid

- Zet zich in voor het versterken van de biodiversiteit in Gemert-Bakel (naast en in samenwerking met de andere natuurverenigingen)
- Ambassadeurssoorten; bij en patrijs
- Ruim 45 ha (90 locaties) in beheer als natuurakker
- Oogst granen van natuurakkers, verwerken/dorsen op traditionele wijze in boerenbondsmuseum, malen tot meel in plaatselijke molens, eigen 'windstreek brood' bij lokale bakker
- Voorlichting middels; borden, lokale media, jaarlijkse fietstocht

Acties:

- Inzet St. De Groene Heerlijkheid bij het realiseren van natuurakkers en stroken in de nabijheid van probleemlocaties;
- Beschikbaar stellen speciaalmengsels EPR voor deze locaties;
-